

Office for
**Budget
Responsibility**

Rhagolwg trethi Cymreig

Diweddariad Chwefror 2024

1 Rhagolygon treth wedi'u diweddarau

Cyflwyniad

- 1.1 Yn ein rhagolwg trethi Cymreig ym mis Rhagfyr 2023 (WTO) fe wnaethom gyflwyno rhagolygon treth pum mlynedd ochr yn ochr â Chyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru. Roedd yn cwmpasu cyfraddau treth incwm Cymru (cyfraddau Cymru), y dreth trafodiadau tir (LTT) a'r dreth gwarediadau tirlenwi (LDT), yn ogystal â threthi cyfatebol Llywodraeth y DU sy'n ofynnol i gyfrifo addasiadau grant bloc.¹
- 1.2 Roedd y rhagolygon hynny'n seiliedig ar ein rhagolygon economi a chyllid y DU gyfan ym mis Tachwedd 2023, ynghyd â data derbyniadau newydd a gyhoeddwyd ers hynny.² Mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn i ni gyhoeddi rhagolygon wedi'u diweddarau ar gyfer LTT a LDT – gan adlewyrchu'r data alldro a gyhoeddwyd ers mis Rhagfyr – ochr yn ochr â'i Chyllideb derfynol ar gyfer 2024-25. Maent yn dal i gael eu hategu gan benderfynyddion o'n heconomi ym mis Tachwedd 2023 a rhagolygon cyllidol ar gyfer y DU gyfan.³ Ar gyfer y cyhoeddiad hwn nid ydym yn diweddarau ein rhagolwg WTO mis Rhagfyr ar gyfer cyfraddau treth incwm Cymru.
- 1.3 Roedd bwletin Cyllid y Sector Cyhoeddus (PSF) yr ONS a gyhoeddwyd ar 21 Chwefror yn dangos mai'r sefyllfa ddiweddaraf o ran derbyniadau treth incwm hunanasesu yn ystod y flwyddyn ar gyfer y DU gyfan oedd £3 biliwn islaw ein proffil rhagolwg ar gyfer mis Tachwedd 2023. Nid ydym eto wedi asesu faint o'r gwendid sy'n ymwneud â threth incwm nad yw'n ymwneud â chynilion, heb ddifidend – yr elfen sy'n ddarostyngedig i gyfraddau Cymru.⁴ Bydd goblygiadau ar gyfer cyfraddau Cymru ar gyfer 2022-23 yn cael eu cyflwyno yn y rhwymedigaethau alldro terfynol a gyhoeddir gan CThEF yn ddiweddarach eleni.
- 1.4 Byddwn yn rhoi golwg gychwynol ar y goblygiadau ar gyfer treth incwm y DU gyfan a Chymru yn y dyfodol yn ein cyhoeddiadau nesaf ar gyfer y Rhagolwg economaidd a chyllidol a'n Rhagolygon treth a gwariant datganoledig ar gyfer y DU gyfan ar 6 Mawrth. Bydd y rhain hefyd yn adlewyrchu ein rhagolygon diweddaraf ar gyfer economi a chyllid y DU gyfan.

¹Mae'r fethodoleg ar gyfer addasu'r grant bloc wedi'i nodi yn y Cytundeb rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y Deyrnas Unedig ar fframwaith cyllidol Llywodraeth Cymru, Rhagfyr 2016. Nid oes gan yr OBR unrhyw gysylltiad uniongyrchol â'r penderfyniadau gwariant hyn na'r trafodaethau grant bloc, ond mae'r setliadau gwariant yn tynnu ar ein rhagolygon treth.

²Gweler ein rhagolwg Economaidd a Chyllidol ar gyfer mis Tachwedd 2023.

³Fe wnaeth dadansoddwyr yn Llywodraeth Cymru gynhyrchu rhagolygon wedi'u diweddarau ar gyfer LTT ac LDT ar 14 Chwefror 2024. Fe wnaeth y Pwyllgor Cyfrifoldeb Cyllidebol graffu ar y rhagolygon hyn a'u terfynu ar yr un diwrnod.

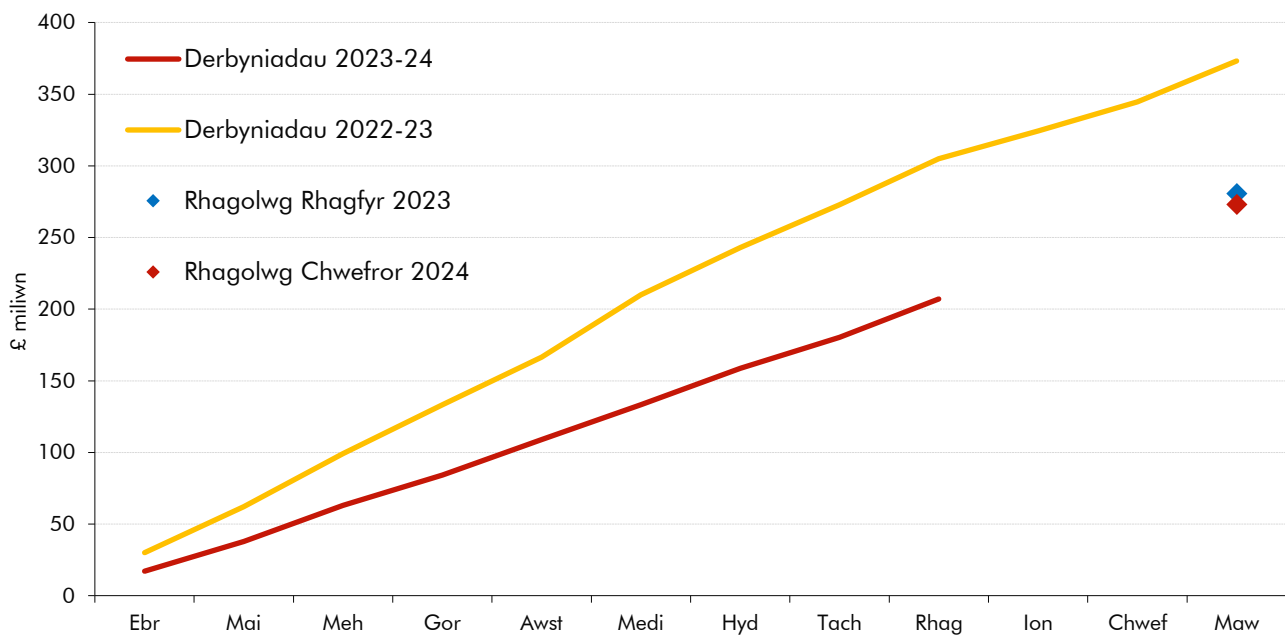
⁴Am ragor o fanylion, gweler: OBR, Sylwadau ar Gyllid y Sector Cyhoeddus: Ionawr 2024, Chwefror 2024

Treth trafodiadau tir

Datblygiadau diweddar

1.5 Mae Siart 1.1 yn dangos derbyniadau LTT misol yn ystod 2023-24 ac yn eu cymharu â'n rhagolwg mis Rhagfyr. Gyda thri chwarter y flwyddyn bellach wedi mynd heibio, mae derbyniadau 32 y cant (£98 miliwn) i lawr ar lefelau 2022-23. Mae'r tri fis o ddata alldro ers ein rhagolwg ym mis Rhagfyr wedi ein harwain i adolygu derbyniadau 2023-24 gan £7 miliwn (Tabl 1.1).

Siart 1.1: Alldro treth trafodiadau tir diweddar

Ffynhonnell: ACC, SCC

1.6 Mae ein rhagolwg Treth Trafodiadau Tir yn seiliedig ar ein rhagolygon ar gyfer y farchnad eiddo ledled y DU ac asesiad i weld a yw marchnad eiddo Cymru yn gwyro oddi wrth y rhagolwg hwnnw ac i ba raddau. Yn absenoldeb tystiolaeth i'r gwrthwyneb, ein rhagdybiaeth gychwynnol yw bod prisiau a thrafodiadau eiddo yng Nghymru'n symud yn unol â'r rheini ar draws y DU gyfan. Dyna'r rhagdybiaeth a wnawn yn y rhagolwg hwn hefyd, gan fod data alldro wedi dangos bod newidiadau diweddar mewn prisiau tai ar draws y ddwy wlad wedi dilyn llwybr tebyg. Mae rhai risgiau ynghylch y rhagdybiaeth hon, megis y posibilrwydd bod newidiadau yn y cyfraddau llog yn effeithio ar farchnad eiddo Cymru yn wahanol i weddill y DU.

Rhagolygon diweddaraf

1.7 Mae Tabl 1.1 yn dangos ein rhagolygon diweddaraf ar gyfer LTT a'r newidiadau ers mis Rhagfyr. Mae cyfanswm y derbyniadau wedi'u diwygio i lawr o £8 miliwn (2.4 y cant) y flwyddyn ar gyfartaledd, sy'n adlewyrchu data alldro gwannach (a yrrir yn bennaf gan LTT masnachol).

1.8 Dadansoddi'r gwahaniaeth cyffredinol fesul cydran:

- **Mae derbyniadau prif gyfraddau preswyl** wedi'u hadolygu i lawr ar gyfartaledd o £2 miliwn y flwyddyn (1.5 y cant);
- Mae derbyniadau o **gyfraddau uwch ar eiddo preswyl ychwanegol** wedi'u hadolygu i fyny o £5 miliwn y flwyddyn ar gyfartaledd (6.4 y cant); a
- **Mae derbyniadau eiddo masnachol** wedi'u hadolygu i lawr o £10 miliwn (12 y cant) y flwyddyn ar gyfartaledd, sy'n adlewyrchu gwendid parhaus yn y data alldro ers ein rhagolwg ym mis Rhagfyr. Mae derbyniadau'r flwyddyn hyd yn hyn yn £44.8 miliwn, sydd £32.7 miliwn (42 y cant) yn is na'r un cyfnod yn 2022-23. Mae derbyniadau eiddo masnachol yn tueddu i fod yn fwy cyfnewidiol na derbyniadau preswyl gan y gallant gael eu heffeithio gan drafodiadau mawr untro. O ystyried yr ansefydlogrwydd hwn, tybiwn y bydd oddeutu hanner y gwendid yn parhau ar draws cyfnod y rhagolwg, gyda derbyniadau ym mlwyddyn olaf y rhagolwg yn aros £11 miliwn (12 y cant) yn is na lefel 2022-23.

Tabl 1.1: Rhagolwg treth trafodiadau tir: diweddariad Chwefror 2024

	£ miliwn						
	Alldro	Rhagolwg					
		2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28
Cyfanswm LTT							
Rhagolwg mis Rhagfyr	372	280	251	279	325	375	437
Diweddariad mis Chwefror	372	273	244	271	317	367	429
Newid	0	-7	-7	-8	-8	-8	-8
Prif gyfraddau preswyl							
Rhagolwg mis Rhagfyr	196	146	122	136	165	200	238
Diweddariad mis Chwefror	196	144	120	134	163	197	234
Newid	0	-2	-2	-2	-2	-3	-3
Cyfraddau uwch ar eiddo ychwanegol							
Rhagolwg mis Rhagfyr	82	58	54	62	73	85	106
Diweddariad mis Chwefror	82	62	58	66	78	90	112
Newid	0	4	3	4	5	5	7
Masnachol							
Rhagolwg mis Rhagfyr	94	76	74	80	86	90	94
Diweddariad mis Chwefror	94	67	65	71	76	79	83
Newid	0	-9	-9	-10	-10	-11	-11

Treth gwarediadau tirlenwi

- 1.9 Mae Tabl 1.2 yn dangos ein rhagolwg LDT wedi'i ddiweddarau. Mae'r adolygiad ar i lawr o £1 miliwn mewn derbyniadau yn 2023-24 yn adlewyrchu cynnwys data alldro ychydig yn wannach na'r disgwyl ar gyfer trydydd chwarter y flwyddyn. Mae parhad y diffyg hwn wedi ein harwain i ragdybio bod yr holl ostyngiad yn barhaol a bod refeniw ar gyfer y blynyddoedd i ddod yn cychwyn o'r sylfaen isaf, gan ostwng derbyniadau £1 miliwn y flwyddyn o 2023-24 ymlaen.

Tabl 1.2: Rhagolwg treth gwarediadau tirlenwi: diweddariad Chwefror 2024

	£ miliwn						
	Alldro	Rhagolwg					
	2022-23	2023-24	2024-25	2025-26	2026-27	2027-28	2028-29
Rhagolwg mis Rhagfyr	42	31	29	28	27	26	26
Diweddariad mis Chwefror	42	30	28	27	26	25	25
Newid	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1
<i>ac o hyn:</i>							
Data		-1	-1	-1	-1	-1	-1

2 Gwerthuso rhagolygon blaenorol

2.1 Mae asesu perfformiad ein rhagolygon blaenorol yn bwysig ar gyfer tryloywder ac atebolrwydd, ac mae'n nodi meysydd i'w gwella. Rydym yn gwerthuso rhagolygon blaenorol yn rheolaidd yn ein diweddariadau WTO ac yn gwneud hynny eto yma, gan edrych ar ein:

- Rhagolwg Rhagfyr 2020 ar gyfer cyfraddau treth incwm Cymru yn 2021-22; ein
- Rhagolwg Mawrth 2022 ar gyfer treth trafodiadau tir yn 2022-23; a'n
- Rhagolwg Mawrth 2022 ar gyfer treth gwarediadau tirlenwi yn 2022-23.

Cyfraddau treth incwm Cymru

2.2 Yn ein WTO ym mis Rhagfyr 2023 fe wnaethom ddangos sut roedd ein chwe rhagolwg diweddaraf ar gyfer cyfraddau Cymru yn 2021-22 yn cymharu â'r alldro terfynol. Fe wnaethom danamcangyfrif yr alldro'n sylweddol yn y tri rhagolwg cynharaf (oherwydd tanamcangyfrif y rhagolwg ar gyfer y DU gyfan ar gyfer treth incwm di-ddifidend nad yw'n gynilion) ac yna goramcangyfrif yr alldro yn y tri rhagolwg diweddaraf (oherwydd goramcangyfrif cyfran Cymru).

2.3 Roedd ein rhagolwg WTO ym mis Rhagfyr 2020 yn nodedig am ddigwydd ar anterth y pandemig gyda'i holl ansicrwydd economaidd cysylltiedig. Roedd wedi'i seilio ar ragolwg economi'r DU gyfan a gyflwynwyd yn ein *rhagolwg Economaidd a Chyllid* ym mis Tachwedd 2020, Arolwg 2017-18 o Incwm Personol, data alldro TWE ar gyfer y DU gyfan hyd at Awst 2020, amcangyfrif cychwynnol ar gyfer data alldro hunanasesu ar gyfer 2018-19 a'r wybodaeth TWE amser real ddiweddaraf gan CThEF.

2.4 Mae Tabl 2.1 yn dangos mai alldro cyfraddau Cymru ar gyfer 2021-22 oedd £2,384 miliwn, £320 miliwn (16 y cant) yn uwch na'r hyn a ragwelwyd gennym ym mis Rhagfyr 2020, y gwall rhagolwg blwyddyn ymlaen absoliwt mwyaf ers i ni ddechrau rhagweld cyfraddau Cymru. Gellir rhannu'r gwall yn ddwy elfen:

- **Roedd yr adferiad economaidd ôl-bandemig yn uwch na'r disgwyl**, ag enillion cyfartalog uwch na'r disgwyl a niferoedd cryfach o gyflogeion. Mae'r elfen hon yn cyfrif am £179 miliwn (8.7 y cant) o'r gwahaniaeth o gymharu â'n rhagolwg.
- Fe wnaeth twf cryfach na'r disgwyl mewn cyflogau cyfanredol arwain at lusgo cyllidol uwch na'r disgwyl – y broses lle mae trethdalwyr yn symud i fyny i fandiau treth uwch. Roedd hyn yn golygu bod **y gyfradd dreth effeithiol yn uwch na'r hyn a ragwelwyd gennym** ym mis Rhagfyr 2020. Gwrthbwywyd yr effaith hon ychydig gan fod cyfran Cymru yn y pen draw o dreth incwm NSND y DU yn is na'r hyn a

ragwelwyd (1.15 y cant o'i gymharu ag 1.16 y cant). Yn gyffredinol, cyfrannodd yr elfen hon at £141 miliwn (6.8 y cant) o'r gwarged.

- 2.5 Ansicrwydd pellach ar adeg rhagolwg Rhagfyr 2020 oedd nad oeddem eto wedi cael y flwyddyn gyntaf o ddata alldro ar gyfer cyfraddau Cymru. Mae'n werth nodi hefyd bod ein rhagolwg Rhagfyr 2020 ar gyfer refeniw cyfatebol Lloegr a Gogledd Iweddnon, sy'n effeithio'n uniongyrchol ar gyllideb Llywodraeth Cymru, hefyd yn is na'r alldro.

Tabl 2.1: Cyfraddau treth incwm Cymru yn 2021-22: rhagolwg yn erbyn alldro

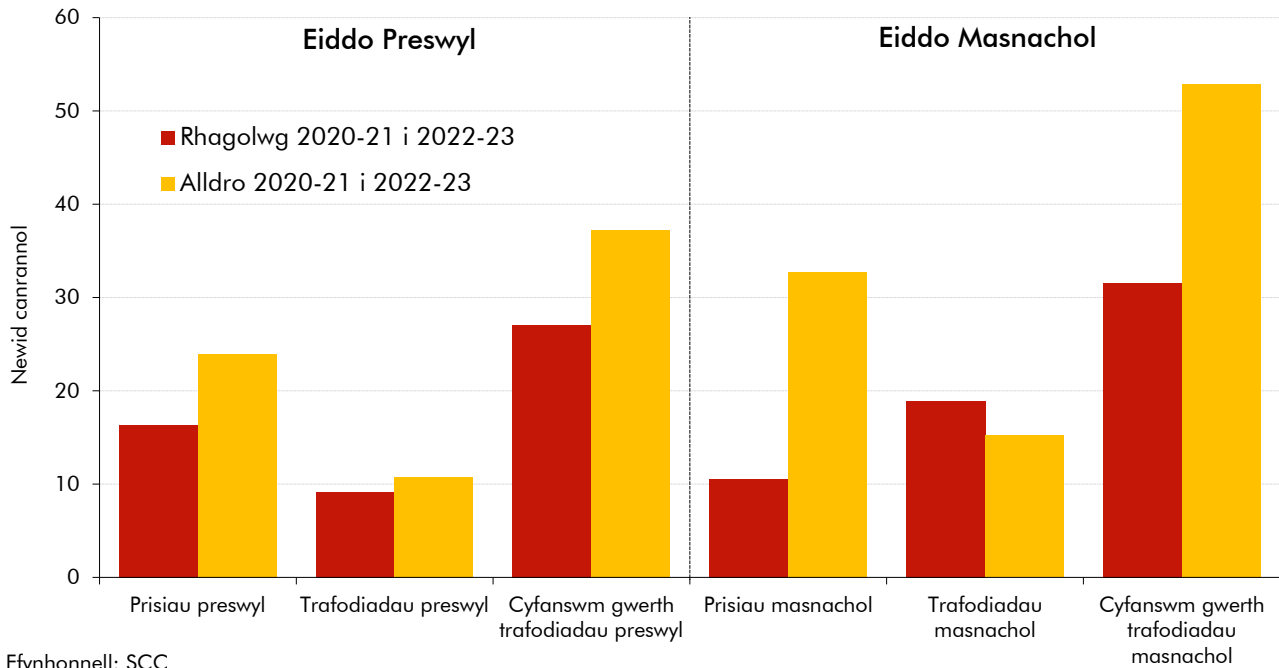
	£ miliwn					
	Rhagolwg	Alldro	Gwahaniaeth	ac o hyn:		
				Penderfynyddion economaidd	Modelu cyllidol	Newidiadau polisi
Cyfraddau treth incwm Cymru	2,064	2,384	320	179	141	0

Treth trafodiadau tir

- 2.6 Mae Tabl 2.2 yn dangos bod ein rhagolwg ym mis Mawrth 2022 ar gyfer derbyniadau LTT yn 2022-23 wedi dod yn agos at ddisgwyliadau ar £372 miliwn, sef £8 miliwn (2.2 y cant) yn is na'r rhagolwg. Er bod cyfanswm gwerth y trafodiadau'n uwch na'r hyn a ragwelwyd, gwrthbwywyd hyn gan dderbyniadau is na'r disgwyl o'r trafodiadau hyn. Mae Siart 2.1 yn dangos:

- **Roedd prisiau eiddo preswyl a masnachol yn uwch na'r disgwyl.** Roedd cynnydd 24 y cant dwyflynedd yn y cyntaf (o gymharu â'r 16 y cant a ragwelwyd) tra ar gyfer yr olaf y niferoedd cyfatebol oedd 33 y cant (o gymharu â'r 11 y cant a ragwelwyd)
- **Roedd trafodiadau preswyl a masnachol ill dau'n agosach at ragolwg mis Mawrth 2022,** ychydig yn uwch yn achos eiddo preswyl ac ychydig yn is ar gyfer eiddo masnachol.
- **Gyda'i gilydd, roedd cyfanswm gwerth y trafodiadau'n uwch na'r disgwyl ar gyfer eiddo preswyl a masnachol,** sy'n cyfrannu at y gwarged o £52 miliwn y gellir ei briodoli i'r gwahaniaeth mewn penderfynyddion economaidd (Tabl 2.2).

Siart 2.1: Prisiau eiddo a thrafodiadau: rhagolygon yn erbyn alldro

2.7 Mae Tabl 2.2 yn dangos bod y derbyniadau uwch oherwydd y ffactorau economaidd hyn yn cael eu gwrthbwysu'n llwyr gan ddiffyg derbyniadau a briodolir i ffactorau rhagfynegi cyllidol, gan gynnwys:

- **Diffyg o £37 miliwn mewn derbyniadau eiddo masnachol**, sy'n ymwneud yn bennaf â goramcangyfrif maint yr amcangyfrif o fewn y flwyddyn a wnaethom gan ddefnyddio data 2021-22, y mae rhai ohonynt yn bwydo drwedd i flynyddoedd diweddarach y rhagolwg. Mae'r amcangyfrif o fewn y flwyddyn yn seiliedig ar ddata alldro i roi'r man cychwyn i ni ar gyfer y rhagolwg, gyda'r blynyddoedd i ddod yn rhedeg oddi ar y penderfyniadau, heb unrhyw benderfyniadau economiadd 2021-22 yn cael eu bwydo drwy'r model. Roedd hyn felly'n golygu nad oedd y prisiau a'r trafodion uwch na'r disgwyl o fewn y flwyddyn wedi'u cynnwys yn ymhlwg yn y model, yn hytrach yn bwydo drwedd drwy gydran y flwyddyn o'r gwall modelu cyllidol. Mae hyn yn dangos pwysigrwydd ystyried addasiadau yn ystod y flwyddyn, a helpodd i wrthbwysu'r gwall penderfynydd hwn.
- **Diffyg o £18 miliwn mewn derbyniadau eiddo preswyl**. Unwaith eto, caiff hyn ei esbonio'n bennaf mewn perthynas â'n dyfarniad ym mis Mawrth 2022 ynghylch yr amcangyfrif o dderbyniadau yn ystod y flwyddyn 2021-22, ac mae'n dangos pwysigrwydd myfyrio ar yr hyn y mae'r data diweddaraf yn ystod y flwyddyn yn ei awgrymu.

2.8 Mae mesur y pandemig Hydref 2022 a gynyddodd y trothwy LTT o £180,000 i £225,000 yn cyfrif am y diffyg o £5 miliwn sy'n weddill o'i gymharu â rhagolwg mis Mawrth 2022.

Tabl 2.2: Derbyniadau treth trafodiadau tir yn 2022-23: rhagolwg yn erbyn alldro

	£ miliwn					
	Rhagolwg Alldro Gwahaniaeth			ac o hyn:		
				Penderfynyddion economaidd	Modelu cyllidol	Newidiadau polisi
Cyfanswm rhagolwg LTT	381	372	-8	52	-56	-5
<i>ac o hyn:</i>						
Prif gyfraddau preswyl	187	196	8	23	-9	-6
Cyfraddau uwch ar eiddo ychwanegol	87	82	-5	4	-9	1
Masnachol	106	94	-12	25	-37	0

Treth gwarediadau tirlenwi

2.9 Mae Tabl 2.3 yn dangos bod derbyniadau LDT £7 miliwn (19 y cant) yn fwy na'n rhagolwg ym mis Mawrth 2022. Mae hyn wedi'i ysgogi'n llwyr gan adlam cryfach na'r disgwyl yn y swm o wastraff cyfradd safonol a anfonwyd i safleoedd tirlenwi yn 2022-23. Roedd ein rhagolwg ym mis Mawrth 2022 yn rhagdybio y byddai hanner y cryfder mewn gwastraff cyfradd safonol yr oeddem yn ei weld yn ystod 2021-22 yn parhau yn y blynyddoedd i ddod, a oedd yn amcangyfrif rhy isel, gan adlewyrchu rhai o'r heriau rhagweld yn dilyn y pandemig.

Tabl 2.3: Derbyniadau treth gwarediadau tirlenwi yn 2022-23: rhagolwg yn erbyn alldro

	£ miliwn					
	Rhagolwg	Alldro	Gwahaniaeth	ac o hyn:		
				Penderfynyddion economaidd	Modelu cyllidol	Newidiadau polisi
Cyfanswm rhagolwg LDT	35	42	7	0	7	0

